

HET LEVEN WORDT VOORUIT GELEefd
EN ACHTERUIT GELEERD
door Martin Linthorst

Het was deze uitspraak van de filosoof Kierkegaard, die ik wel heel toepasselijk vond om als titel boven mijn bijdrage aan H-3 te zetten. Ik heb nog even getwijfeld of een citaat van Michael Zeeman niet nog veel toepasselijker zou zijn: **“Niet de ervaring zelf, maar de herinnering eraan telt.”**

In een onbewaakt ogenblik heb ik Harrie de Valk toegezegd, dat ik een bijdrage zou schrijven. Soms zeg je iets toe waarvan je de consequenties niet helemaal overziet. De aanleiding was een vraag van Frits Le Roux, die mij vroeg: “Je speelde destijds trompet, ik vond je toch geen fanfaretype. Ik vroeg me af wat muziek in jouw leven verder (heeft) betekend?”. Een simpele vraag op het eerste gezicht, maar toen ik in mijn langetermijngeheugen ging graven, het kortetermijngeheugen laat het steeds meer afweten, kwamen er naar aanleiding van deze vraag veel herinneringen boven. Dit aangevuld met vragen van Henk van Hees, Hennie Bouwhuis, Harrie de Valk en Ton Boogmans, merkte ik dat de eerste leerkring op Ludgerus voor mij van essentieel belang is geweest voor mijn verdere ontwikkeling. Ik beperk me dan ook tot mijn herinneringen uit die periode. Het levert al stof genoeg op. De tweede en derde leerkring kunnen op een ander moment misschien nog eens bekeken worden.

Aan het begin van het schooljaar 1962 sleepte een net 16 jaar oud geworden puber zich moeizaam met een kort daarvoor aangeschafte koffer door het rulle zand van de onverharde weg richting het dorpscentrum van Heeten. De bus zou hem naar het station van Deventer brengen om daar een enkeltje richting Hilversum te kopen. Zijn moeder die met moeite haar tranen verdrong, bleef nog lang in het zicht. Hij was de oudste van 7 kinderen, terwijl moeder met een dikke buik in blijde verwachting was van de achtste telg. Hij passeerde een buurman die de braamstruiken aan de rand van de sloot aan het wegmaaïen was. De man stopte zijn werkzaamheden, spuugde wat sap van de pruimtabak op de grond en zei: “Zo, noe muk zeker meneer teg’n oe zegn”. Het was in de buurt bekend geworden dat de oudste zoon van Linthorst onderwijzer wilde worden. Die keuze was sterk ingegeven door de directeur van de MULO in Raalte, die als oud-Ludgeriaan), bij mijn vader aandrong dat ik verder zou studeren.

De overgang was groot. In Hilversum op de Groest groette ik iedereen die ik tegen kwam. Toen ik achterom keek, zag ik verbaasde en verbijsterde gezichten. Het slapen op zaal leverde veel problemen op. Waren het niet de taferelen voor het slapen gaan die je wakker hielden dan waren het wel de treinen die continue te horen waren. Ik werd al snel door pater Polycarpus voor een onderhoudend gesprek uitgenodigd. Hij benadrukte dat hij “Polycarpus” en niet “Polly” heette. Maar ik wist toch zeker dat iedereen hem Polly noemde.

Ook werd ik vriendelijk gemaand voortaan met mes en vork te eten. De ontgroeningstijd was voor mij een hel. Ik heb me toen ongelooflijk eenzaam gevoeld. Enkele senaatleden en een jongen uit de tweede klas (ik moet hem niet tegen komen) vonden in mij een dankbare prooi. Ik voelde me vernederd, bedrogen, buiten gesloten en voor de gek gehouden. Achteraf bleek het allemaal een ingewikkeld spel te zijn.

Maar ik heb wel geleerd wat sadistische neigingen kunnen uitwerken. Het is ook de reden dat ik in de derde klas me niet beschikbaar heb gesteld voor de senaat.

Ik wilde op geen enkele manier betrokken raken bij ontgroeningpraktijken. In mijn hele verder leven ben ik dan ook wars gebleven van co-optatie-, ballotage- of andere praktijken die mensen buitensluiten. Een zijdelinkse vraag van Harrie de Valk of ik op de Ludgerus ooit met seksueel misbruik te maken heb gehad, of daarvan gehoord heb, kan ik met een hartgrondig nee beantwoorden.

Wie het voorgaande leest, denkt misschien dat ik met een geweldig jeugdtrauma uit die tijd rondloop. Niets is minder waar. Na een maand had ik mijn plek gevonden. Men had mijn voetbalkwaliteiten ontdekt. Tot mijn grote verbazing werd ik bij verkiezingen tot klassenvertegenwoordiger gekozen. Maar het steunde mijn zelfvertrouwen en streelde mijn eergevoel. Terugkijkend nu verbaas ik me over de veelheid aan activiteiten die ik de eerste twee jaar heb ondernomen. De herinneringen daaraan zijn zonder meer positief en erg bepalend geweest voor hoe ik nu in het leven sta.

Welke herinneringen tellen en welk leereffect heeft het voor mij gehad? Allereerst de vraag van Frits Le Roux. Ik speelde in het dorp al trompet bij de plaatselijke fanfare. Bij alle festiviteiten moest je opdraven om in een uniform met epauletten en een pet met goudkleurige biezen acte de préséance te geven. Ik had gruwelijk de pest aan het marcheren op straat. Als Frits dat als "fanfaretype" ziet dan heeft hij volkomen gelijk. Op Ludgerus echter bleek al snel dat ik gratis les kon krijgen van Wijnand Sevenstern, trombonist bij het Promenadeorkest. Bovendien was hij dirigent van de Jozef Harmonie in Bussum. Elke woensdag werd ik opgehaald voor de repetitie en keurig weer thuisgebracht. Ik studeerde ijverig de te spelen stukken en de toonladders in majeur en mineur. Dit tot groot verdriet van frater Reinaldus die zich ettelijke keren beklaagde over de lawaaioverlast. Van het marcheren op straat in Bussum heb ik me zoveel mogelijk afzijdig gehouden. Mijn liefde voor de klassieke muziek is toen ontstaan en dan met name de renaissance en de barok. Maar pittige dixieland of een Engelse brassband hoor ik ook graag. Wel moet ik bekennen dat mijn muzikaliteit eerder gekenmerkt werd door vaardigheid en ijver dan door muzikaal talent. Maar als ik me rot voel zet ik de Brandenburgse concerten van Bach op of de hoornconcerten van Mozart. (Ik heb ook nog een poosje hoorn gespeeld) Ik herinner me ook nog dat op de studiezaal wekelijks klassieke muziek werd gedraaid. Als het even kon ging ik daarnaartoe.

Nadenkend over de vraag van Frits kwam nog iets heel anders bij me op. Ik heb altijd met veel plezier gezongen in de "Schola Cantorum" van frater Polycarpus. De kerkelijke muziek in oratoria en passionen ontroert me nog steeds. Ik heb me na de onderwijzersopleiding al snel afgewend van het katholieke geloof. Toch denk ik met dankbaarheid terug aan de godsdienstlessen van rector Dickhoff. Ik hoor nu nog steeds zijn mantra: "Het geloof is een overgave en een opgave". Dat het geloof een opgave dan wel opdracht was, vond ik toen nog wel te accepteren, maar ik heb nooit goed begrepen waarom daarvoor een overgave nodig is. Vele discussies met de rector zijn daarvan het gevolg geweest. Mijn klasgenoten vonden dat best. Om Jan Kemkens te citeren: "Martin stel jij maar een vraag

dan kunnen wij wat anders doen". Ik realiseer me dat we in de tijd dat we op Ludgerus zaten de nadagen van het rijke roomse leven mee maakten. Ik heb daar geen slechte herinneringen aan. Het afscheid is pas later gekomen toen ik als onderwijzer werkte. Ondanks betrokkenheid bij de Kritische Gemeente Gooi-Noord heb ik afgehaakt bij de restauratie van het instituut kerk. Wel ben ik in die tijd erg geraakt door het boek "Pedagogiek der verdrukten" van Paolo Freire. Ik ben wel benieuwd hoe Gerard Kosse bij het Humanistisch Verbond is terecht gekomen en hoe Anton de Vries pastoraal medewerker is geworden.

Naast de muziek speelde de sport een belangrijke rol. De atletiekclub (HIOS = Hoger Is Ons Streven), het voetballen bij E.M.M. (Elf Makke Muizen), het handballen op het sportveld waren een belangrijk gegeven. Ik herinner nog hoe frater prefect Crispinus 's morgens om 7.00 uur uit het raam hing en applaudisseerde, omdat we aan het trainen waren. Met Jan Vroonhof en Jos Peters fietsten we naar de crossen o.a. in Zeist, Utrecht en Amersfoort. De vraag of ik nog steeds sport, kan ik dan ook bevestigend beantwoorden. Door fysiek ongemak beperk ik me tot fitness en nordic walking. Wat zou sportveelvraat Jan Kemkens op dit moment nog lijfelijk ondernemen? Bij onze laatste ontmoeting in Ootmarsum zag hij er bepaalt nog prudent uit. Dat kan bepaald niet alleen komen van zijn scoutingactiviteiten voor F.C. Twente.

De eerste twee jaren op Ludgerus werd ik ook gegrepen door de natuur. Samen met anderen werd ik lid van de Katholieke Bond voor Natuurstudie (KJN). Ik maakte veel werk van het herbarium dat we moesten maken. Ik kom nog regelmatig langs de villa bij het begin van het fietspad naar Lage Vuursche waar in de tuin de zeldzame plant **Salomonszegel** te vinden was. De toenmalige eigenaar heeft zich vertwijfeld afgevraagd waarom al die jongens op zijn tuin afkwamen. Maar belangrijker waren de natuurkampen in de vakanties en de

weekenden. Met frater Mattheüs ondernamen we verschillende activiteiten. Ik mocht hem erg graag. De natuurkampen waren gemengd. Dat was zeker een aangename bijkomstigheid. Het moment dat frater Crispinus kwam vertellen dat Mattheüs met zijn scooter in Zeeland dodelijk verongelukt was, staat in mijn geheugen gegrift. Piet Oomes heeft zeker een belangrijke invloed gehad op mijn belangstelling voor literatuur. Ik kan nu nog moeiteloos zijn rijzige gestalte met de grijze haren voor de geest halen. Hij kon zijn gevouwen handen onder zijn omvangrijke buik leggen en dan een tekst of een gedicht met sonore stem reciteren. Op een dag werd hij onwel in de les. De verklaring achteraf was dat zijn vriend Toon Kortooms die nacht was overleden. In mijn pogingen om poëtisch en literair te schrijven, diende ik een opstel in waarop ik nogal gezwoegd had. Mijn opstel werd besproken samen met een opstel van Bert Higler. Mijn opstel werd al snel afgedaan als een armzalige poging met gebruik van een verkeerde beeldspraak. Ik had namelijk geschreven dat bij het krieken van de dag de haan de spil was waar alles om draaide. Het drong langzaam tot me door dat een relatie met een kip aan 't spit werd gelegd. Terecht werd het verhaal van Bert Higler positief besproken. Heeft Bert dat talent eigenlijk nog verder ontwikkeld? Die kruising tussen Belcampo, Carmiggelt en Godfried Bomans? In die tijd las ik veel Russische literatuur. Ik herinner me nog De Gebroeders Karmazow van Dostojewski en het boek De Ellendigen van Victor Hugo. Ik weet nog dat Jan Roerdink die laatste realistische roman met aandacht voor de verworpenen der aarde ook erg waardeerde. Ik vond hem een gevoelige natuur maar heb nooit begrepen waarom hij vertrokken is. De toneellessen van ome Toon, het opvoeren van het kerstspel "De wijzen kwamen uit het oosten", de declamatielessen van Annie Zweers (de zus van ome Toon) hebben veel voor mij betekend.

Gedurende de eerste leerkring bezocht en/of logeerde ik bij de gezinnen van Jan Mulder in Makkum, Hans Wesseling in Weiteveen, Henk van Hees in Eemnes en Jan Vroonhof in Nieuwkoop. Het verbaast me nu nog hoe ik moeiteloos de beelden weer terug kan oproepen. Ik ging met de bouworde naar Leuven om een school te bouwen. Toen bij de bouwwerkzaamheden mijn bril sneuvelde, mocht ik alleen naar een katholieke opticien. Met frater Reinaldus gingen we naar London waar we o.a. het Britisch Museum met de steen van Rosetta bezochten.

Als ik de eerste twee jaar van mij in Hilversum overzie dan vraag ik me af waar ik de tijd vandaan haalde. En ook dat toen al veel van mijn activiteiten zich buiten het internaat afspeelden. Dat laatste heeft zich in de volgende leerkringen doorgezet.

Henk van Hees vraagt mij: Waar zou jij gaan staan als je positie mocht kiezen op een schaal waarop onze Ludgerus-opleiding gekwalificeerd wordt van:

- een autoritaire met wijwater en roomse heisa doortrokken opleiding o.a. gegeven door een aantal religieuzen, die het achter de elleboog hadden (uiterst links op de schaal) tot

- een inspirerende opleiding op goede r.k. grondslag, voornamelijk gegeven door bevlogen docenten van goed kaliber (uiterst rechts op de schaal)

Het antwoord is voor de eerste twee jaar wat mij betreft uitsluitend positief. Het had natuurlijk ook te maken met waar ik vandaan kwam. Als ik niet naar Hilversum was gegaan, was ik nu waarschijnlijk een boer geweest in Canada, Australië of Nieuw-Zeeland. Ik kwam in aanraking met veel nieuwe zaken en als oudste van een groot gezin had ik alleen een verantwoordelijkheid aan mezelf. Ik hoefde niet mee te draaien in de werkzaamheden op de boerderij. In de loop van de vijfjarige opleiding ben ik van rechts op de schaal wel meer opgeschoven naar het midden. **Henk, misschien is het een idee om daar samen eens onder het genot van een etentje over te filosoferen.** Je woont tenslotte in de buurt en in de Gooien Eemlander kom ik je naam af en toe tegen. Van ons gesprek maken we dan een kort verslag voor H-3. Heeft redacteur Harry ook weer wat kopij. Trouwens het lijkt me een goed idee voor andere klasgenoten. Een rubriek onder de naam: In gesprek met.....

We kunnen het dan tevens hebben over die andere vraag "Hoe kijk je aan tegen het onderwijs zoals dat momenteel gegeven wordt op basisscholen en middelbare scholen in Nederland"? Daar vraag je me wat. Maar ik wil wel een schot voor de boeg geven. Het salarissysteem in het Nederlandse onderwijs moet op de schop. Als veel problemen in het onderwijs en de samenleving zich aandienen in de vroege leeftijdperiode moeten daar de problemen aangepakt worden. Dus de leerkrachten op de basisscholen krijgen de hoogste salarisschaal en zijn kwalitatief hoog opgeleid. Een succesvol opvoedingsproces moet je op een stevig educatief fundament bouwen. De klassenleerkracht is daarbij de regisseur. Hij is breed en hoogopgeleid. De outputfinanciering van de pabo's op basis van diploma's wordt afgeschaft. Als de inkomsten van een pabo afhankelijk worden van het aantal verschaft diploma's gaat de kwaliteit met sprongen achteruit. De stage (hospiteren vind ik nog steeds een goede term) moet in de opleiding zoals bij de Ludgerus het geval was een prominente plaats krijgen. Ik ben benieuwd wat Frank Rokebrand als oud-directeur van een pabo hiervan vindt.

De inbreng van psychologen en toets ontwikkelaars in het onderwijs heeft te grote vormen aan genomen. Het is toch te gek voor woorden dat kinderen aan het eind van de basisschool soms zo'n 70 toetsen hebben afgelegd. De psychologie heeft in de 80er en 90er jaren van de vorige eeuw de pedagogiek verdrongen. De nadruk is te veel komen te liggen op een ingewikkeld classificatiesysteem van elke afwijking van het gemiddelde (leer)gedrag gekomen. Voor afwijkingen van de gemiddelde norm wordt voor een individueel handlingsplan opgesteld. Ik heb bezorgde ouders weleens geadviseerd een kind bij een goede leerkracht onder te brengen. In zo'n geval kwam het plezier in het leren terug en was de afwijking van de norm snel teruggebracht.

In het middelbaar onderwijs moet men eindelijk eens afstappen van de ridicule roostering in korte lesperiodes. Mijn grootste frustratie in mijn onderwijsloopbaan was de overgang van het basisonderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs. Elk vernieuwend initiatief werd gesmoord door de rigiditeit van het rooster. De beste vmbo-scholen die ik ben tegen gekomen, waren scholen met in de onderbouw een team van 3 tot maximaal 4 leerkrachten liefst uit groep 8 van het basisonderwijs, die alle vakken gaven. De onderwijstijd werd efficiënt en effectief besteed en de vergaderingen konden tot de helft worden teruggebracht. De leerlingen werden beter begeleid. Ik ben benieuwd hoe Frank Pothof, Gerard Kosse, Niek Mascini hier vanuit een psychologische invalshoek naar kijken.

De vorige twee alinea's zijn nogal stellend van aard. Dat heeft ook te maken met mijn huidige bestuursfunctie bij de Stichting ABC. Op dit moment heeft 1 op de 10 Nederlanders

onvoldoende vaardigheden op het gebied van lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden, waardoor zij in onze ingewikkelde maatschappij aan de zijlijn komen te staan en zich buiten gesloten voelen. We leiden ambassadeurs op die op latere leeftijd weer succesvol zijn gaan leren en lotgenoten proberen over te halen hetzelfde te doen. Het is voor mij verbazingwekkend te ervaren hoe mensen opbloeien als ze de noodzakelijke basisvaardigheden enigszins onder de knie krijgen. De ruimschoots aanwezige negatieve schoolervaringen achter zich laten en het plezier in leren hervinden.

De Stichting heeft het momenteel moeilijk nu de subsidies worden teruggeschroefd en de gemeenten verantwoordelijk worden voor de cursussen. Het is ondermeer mijn taak om te proberen de financiële positie te verstevigen. Een vraag van Harrie de Valk was waarom ik lid ben van het Spiritueel Ondernemers Netwerk. Dat heeft hier mee te maken. Wie zijn boeken

besteld bij de **boekenwebsite "YouBeDo.com"** kan goede doelen steunen.

Bij elk gekocht (e-)boek wordt 10 % van de aankoopsom (de vaste boekenprijs) gedoneerd aan een zelf te kiezen goed doel. Als iedereen die weleens boeken koopt via internet en dat bij YouBeDo doet en Stichting ABC aanklikt als goed doel, draagt bij aan het werk van Stichting ABC. Ik ben erg gebiologeerd door jonge ondernemers die maatschappelijk verantwoord willen ondernemen

en ideële doelen ondersteunen. Wie het werk op een andere manier wil steunen kan toetreden tot "Vrienden van St. ABC" en via de mail (martinlinthorst@miniatuur.org) contact met me opnemen.

Ton Boogmans vraagt zich af of ik me als oosterling wel thuis voel in het westen. Door liefde en werk ben ik in 't Gooi blijven hangen. Overigens 'n prachtige omgeving met binnen 15 km alle landschappen van Nederland, uitgezonderd het strand. Met de trein binnen 20 minuten in Amsterdam, Utrecht en Amersfoort. Voor mijn werk in het hele land was dat ideaal. Zowel mijn vrouw als ik hebben hier ons sociale netwerk. Na mijn pensionering hebben we ons huis nog net in de goede tijd verkocht. We hebben een appartement betrokken wat Cees Wessels bij de voorbereiding van de reünie in Hilversum tot hoofdschudden bracht. Wel kom ik regelmatig bij mijn broers en zussen in het oosten terug. En ik mag graag door Salland fietsen. Maar het is wel heel nostalgisch. De gemeenschapszin die bv. tot uiting komt in prachtige sportaccommodaties mis ik wel.

Ik moet afsluiten. Niet alle vragen heb ik beantwoord. Hennie Bouwhuis vroeg mij nog naar ervaringen met de verschillende scholen in Nederland. Daar is inderdaad wel wat over te zeggen. Maar je vervalt wel gemakkelijk in clichés. Maar ik sluit af met een vraag voor mijn klasgenoten die weer terug gegaan zijn naar hun roots in het oosten. Wat heeft een directeur van een school in het oosten ooit bedoeld toen hij zei: Het probleem hier is dat de mensen bij veranderingen altijd zitten te "**nuilen**". Bij onze jaarlijkse nieuwjaarsbijeenkomst gisteren op 5 januari van de Linthorsten in Heeten kreeg ik van mijn broers, zussen en hun kinderen hierop geen bevredigend en eenduidig antwoord. Wie helpt me uit de brand. Wat is in het dialect de betekenis van "**nuilen**"?

Tenslotte rest mij nog een prangende vraag: Wie van ons rookt nog pijp?

Ik wens iedereen een gezond en gelukkig 2014. En voor onze redacteur een stortvloed aan kopij.

Martin Linthorst